

JAZZENS STORE SØN FYLDER

Professionel musiker i 50 år

65

LOUIS ARMSTRONG har været professionel musiker i 50 år og er trods store besværligheder med sine læber still going strong. Hvor han vil fejre sin fødselsdagskoncert den 7. april vides ikke, mens disse linjer skrives, men et er givet, han spiller ikke selv med.

DEN første gang, jeg mødte Louis Armstrong, var ved den berømtelige Town Hall Concert i 1947. Jeg spurgte den halvgamle mand, hvor længe han havde tænkt sig at fortsætte. Han stirrede forbløffet på mig, rullede med de store, glade øjne og brast i en hæs latter: »Man, give your pencil. Jeg gav ham min fyldepen og Louis kradsede tallet 100 ned på papiret.

»Listen Cat (han bruger altid automatisk ordet »cat« om enhver uanset farve, race, religion og politisk overbevisning). I've digged tree generations of trumpet, and I'll dig the fourth too. (Jeg har begravet tre generationer af trompetister, og jeg vil også begrave den fjerde).

DANIEL LOUIS ARMSTRONG populært kaldet »Satchmo« eller »Pops«, som han helst vil hedde, er anagelig en af de få, der aldrig lader sig kue af modgang eller bliver overlegen i den medgang, der har været stigende i over en menneskealder. Lige siden han blev anbragt på opfølgeshjem for væmmelige niggerboys i januar 1913, fordi han havde lavet uskyldige nytårsøjer, har han erkendt livets hårde realiteter.

Han begyndte at synge i kirker og på gader i New Orleans allerede som 7-årig, men fik først egentlig musikalsk uddannelse på opfølgeshjemmet »Watts Home For Colored Boys«, der i al overdådighed overlod ham en gammel bulet kornet, som han blæste i fra morgen til aften et år i træk, inden han blev »løsladt« i 1914.

Da Pops som 14-års knægt kom på fri fod, blev han arbejdsdrenk, kludesamler og kulleleverandør til de letlevende damer i New Orleans-kvarteret Storyville. Om aftenen spillede han på de mindre pæne værts-huse, protegeret af de professionelle damer, indtil datidens berømte trompetist Joe »King« Oliver opdagede ham og optog ham i sit orkester. Det var en stor dag for den lille dreng, der havde været vidne til, at hans voksne racefæller fra han kunne se og fatte, måtte leve af skraldebottens stinkende affaldskod og halvradne grøntsager.

SOM han selv udtrykker det: — Jeg glemmer aldrig dagene i Storyville, selv om jeg ikke engang kan få lov at spille i min egen fødeby, fordi jeg har hvide »cats« i mit orkester. Hjemme hos mor og bedstemor — far så vi aldrig — fik vi aldrig kød på bordet. Vi fik røde bønner og ris, og når vi skulle være fine på den, tog vi ris til røde bønner. See, what I mean, cat? Han blev hos Oliver til 1921, da Joe »King« tog til Chicago, hvorfor Pops måtte ud på

floddamperne, der hjulede frem og tilbage på Mississippi-floden. I 1921 giftede han sig med en af de uartige damer ved navn Daisy. Det holdt ikke. De blev skilt året efter.

Vendepunktet i hans karriere kom samme år, da Oliver telegraferede til ham fra Chicago, hvor han blev medlem af det første virkelig kendte og anerkendte negerorkester »Creole Jazz Band«. I 1924 giftede han sig med dette orkesters pianist miss Lil Harding til hvem han har komponeret den eneste melodi, han har lavet og selv skrevet tekst til. Den hedder »Someday«, og han synger den næsten aldrig til koncerter, fordi den er en fuldstændig sentimental kærlighedserklæring, der går ham dybt til det store folsomme hjerte. Den kan imidlertid høres på RCA-indspilningen fra »Town Hall Concert« og på Kapp-pladen »Hello Dolly«.

Ordene lyder i følsom klarhed:

Someday, you'll be sorry,
(En dag bliver du ked af det)
the way, you treated me, was wrong,
(inden du behandlede mig på, var forkert)
I was the one, who taught you all, you know,
(Jeg er den, som har lært dig alt, hvad du kan),
Your little old friends, they told me: sing another song,
(Dine kære små venner sagde til mig: syng en anden sang)
So good luck, maybe for you,
(Så held og lykke, måske for dig)
because your future's looking dim,
(fordi din fremtid ser lidt broget ud)
while there won't be another
(fordi der vil ikke komme en anden)
to treat you like a brother,
(som vil behandle dig som en broder)
So, someday, you'll be sorry dear!
(Så en dag bliver du ked af det, min kære).

MASKE er Lil Harding ked af det — måske ikke. Ingen mand kan lodde et kvindesind, men ingen kvinde ser med foragt på penge, og i dag skovler Armstrong i sin høje alderdom penge sammen af en størrelsesorden, der rangerer mellem 25 og 35.000 kroner pr. aften. I de sidste 20 år har Armstrong aldrig tjent mindre end 3,5 millioner i danske penge pr. år.

Hvor meget han betyder for sin fortolkning af en melodi, kan alene ses af den ovennævnte udgave af »Hello Dolly«, en musical, der i øjeblikket huserer på Broadway. Armstrong er selvfølgelig ikke med i stykket, men alle strømmer til, fordi de nu engang har hørt hans hese fortolkning af den ligegyldige schlager, der er blevet identisk med Satchmo. Når man tager i betragtning, at Armstrong har indspillet rundt regnet 3.000 plader i de sidste 40 år, er det bemærkelsesværdigt, at »Hello Dolly« er blevet hans største succes på grund af den ene melodi, for selvfølgelig rummer

Kapp-Lp-en mange andre numre (jeg behøver vel ikke at gentage »Someday«) og 10 af standardklassikerne. Pladen er indtil dato solgt i over to millioner eksemplarer, og først om 10 år vil Armstrong qua sin hårde manager Joe Glaser — af skattemæssige grunde — begynde at hæve lidt af de sidste succespenge.

POPS har været med fra den gang, der bag en elegant facade og dyre, skæmmende instrumenter, stod folk som Al Capone med konsortier, en ud, hvor mu-

sikerne måtte klare sig med meget beskedne lønninger, en tid, da Duke Ellingtons trommeslager, Sonny Greer, måtte spille billard for at musikkerne i det lille, beskedne Ellington-band på fem mand, kunne få fast føde hver dag.

At Ellington og Armstrong i dag ligger i millionærklasse kan ikke ændre den kendsgerning, at de har været på sultegrænsen. Desværre eller heldigvis kan man måske sige, at intet er så galt uden at det er godt for noget og lægge spiritusforbudet i USA efter den første

verdenskrig til grund for den sorte races musikalske succes. Show business var på det tidspunkt den eneste mulighed for den sorte mand, der fra Sydstaternes stadig latente slavelivsværelse drev en del dynamiske personer nord på, hvor de kunne få lidt arbejde, men i forhold til de hvide var underbetalt og fik det dårligste, groveste og hårde arbejde.

Kun fordi man fra »Onkel Tom«s dage havde været vant til at betragte negrene som smilende, komiske figurer, kom de ad bagøren ind i forlystelsesbranchen. I slaveliden, den legale altså, måtte de jo gratis underholde de hvide overmennesker, og traditioner af den art er vanskelige at udrydde.

Men da spiritusforbudet kom, forenedes smuglerspritten med natklubvirksomhed. — Spritten blev dyr, negrene var billige i drift til underholdning. Det var indenfor dette forlystelsesliv, negrene fik det første anerkendte fodfæste i 20erne i New York, Chicago og Kansas City.

DET var her Pops lærte at sige »MISTER« til enhver hvid mand på sin vej for ikke at blive slået ned eller fyrret fra sit job som stjernesolist. Derfor ringeagter mange unge, selvbevidste negermusikere gamle Satchmo. Af de venligste blandt sine egne karakteriseres han som »et musikalsk geni — men noget af en smart hvid fyr«. Af de onde som en »musikalsk nar, der elsker sin rolle som onkel Tom«.

Pops er ligeglad. Han siger: — Ingen kan tage fra mig, jeg er farvet. »My only sin is my black skin« (Min eneste synd er min sorte hud). Men jeg kan ikke se, at det gavner min races sag at marchere og demonstrere foran Det hvide hus i Washington. Sommetider når jeg har tid til at tale med min kone Lucille, som holder mig ung, spekulerer vi ofte på, hvor i verden vi ikke har været. Vi har spist og drukket med konger, prinser, baroner, statsministre og præsidenter, vi har været i audiens hos paven i Rom, vi har endda sovet i Hitlers seng ... oooh, hvilken oplevelse ... men jeg har aldrig på noget tidspunkt glemt, hvem jeg er: Daniel Louis Satchmo Armstrong ... og jeg er sort i huden.

Pops udtrykker sig lige godt med ord som på sin trompet. Men som en ganske kort epilog vil jeg lige tilføje, at han bag sit altid smilende ansigt nærer en respekt for alle sine medmennesker. Det er efterhånden en offentlig hemmelighed, at han rundhåndet hjælper alt og alle, der er i nød. NAACP — negrenes fredelige kamporganisation — får hver eneste uge 1.000 dollar, ligesom enkeltpersoner får støtte, bare de er en smule forkølede. Som hans ligestillede i kunstens verden, sangerinden Ella Fitzgerald har betroet mig: »Pops is the greatest human being I've met« (Pops er det største levende væsen, jeg har mødt).

OVE THUELUND.

